

בס"ד העלון מוקדש לעילוי נשמת סבתי צביה מזרחי בת רבקה, נפטרה ט' כסלו ת.נ.צ.ב.ה

פרשת השבוע: וישלח

כניסת השבת: 16:08

ערב שבת יב' כסלו תשע"ד (15.11.13)

יציאת השבת: 17:17 ר"ת 17:54

הפטרה: "חזון עובדיה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו... וירא פי לא יכל לו ויגע בכף ירכו ותקע כף ירך יעקב... ויברך אתו שם"

על הכתוב בפרשתנו, "ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו... וירא פי לא יכל לו ויגע בכף ירכו ותקע כף ירך יעקב", אמרו חז"ל, שהמלאך שנאבק עם יעקב היה שרו של עשו, ושרו של עשו הוא "סמאל", הוא יצר הרע, הוא השטן, המסית את האדם לדבר עבירה, וכמו שכתוב במדרש תנחומא: "ויהא אש עמו" – זה סמאל, שרו של עשו. וכן גם בזהר הקדוש כתוב: "והוא מלאך – שרו של עשו היה, ואיהו (=והוא) סמאל".

אם כן, צריכים אנו להבין, מה ראה שרו של עשו לפגוע דוק בכף ירכו של יעקב? איזה רוח יצא לו מכף? נקדים להביא יסוד נפלא ומפורסם בכל הספרים הקדושים, שמקורו בזהר הקדוש, ששרו של עשו, שפגע בכף ירך יעקב, התכוון לפגוע בתומכי התורה, הם התומים, שהם בבחינת "רגלי יעקב" (=שכן, כל התורה עומדת ונתמכת עליהן).

ופפי שמואב בזהר הקדוש ("וישלח" קעא, מתורגם): "בא וראה כמה עקימות והתחכמות נתחכם באותו לילה, אותו (ס"מ) שרכב על הנחש כנגד יעקב, שהרי הוא (=הס"מ) ידע מה שכתוב (בראשית כז, כב): 'הקל קול יעקב והידיים ידי עשו'. ואם יפסק קולו של יעקב, אז (יתגברו) הידיים ידי עשו. משום כך הסתפל (הס"מ) לכל הצדדים, להרע לו, ליעקב, ולהפסיק את קולו. (אלא) שראה אותו חזק בכל. הידיים מכאן ומכאן שהן חזקות. גוף שהוא חזק ביניהן, וראה חזק התורה... וירא פי לא יכל לו. מה עשה? מיד ויגע בכף ירכו' – נתחכם כנגדו. אמר, כיון שישברו סומכי (=תומכי) התורה, מיד התורה לא תתחזק, ואז יתקיים מה שאמר אביהם: 'הקל קול יעקב והידיים ידי עשו'..."

וצריך לדעת, שאם אין אנו נותנים ותומכים בכספנו בלומדי התורה, על-כך נאמר (דניאל ט, ז): "לך אדני הצדקה ולנו בשרת הפנים". דהינו, "לך אדני הצדקה" – הקב"ה עושה עמנו צדקה ומשפיע לנו פרנסה טובה, כדי שנתן ונתמוך בלומדי התורה. ואולם "לנו בשרת הפנים". שכן, השתמשנו בפסח שהוא יתברך נתן לנו רק לצרכינו, ועל-כך "לנו בשרת הפנים".

ועתה בא וראה דברים מבהילים, שמצינו עוד בענין זה בזהר הקדוש, ומצוה לפרסמם. הנה, כידוע, שרו של עשו הוא הנחש הקדמוני שהחטיא את אדם וחוה באכילה מעץ הדעת, וכעונש על-כך נקצצו רגליו, כמו שכתוב: "על גחנך תלך ועפר תאכל כל ימי חייך" (בראשית ג, יד), ופרש שם רש"י: "רגלים היו לו (=לנחש) ונקצצו".

לפי זה מגלה לנו הזהר הקדוש חידוש גדול, שמטעם זה פגע שרו של עשו, הוא הנחש הקדמוני, בכף ירך יעקב בתומכי התורה. שכן, אם אלו שהם בבחינת "רגלי יעקב" אינם תומכים בתורה, הנה הנחש הקדמוני גוזל מהם את הרגלים, כדי שיוכל הוא לעמוד וללכת על רגליו כבתחילה.

ופפי דברי הזהר הקדוש (קעא, מתורגם): "פתח ואמר: 'ויאמר ה' אלהים אל הנחש כי עשית זאת ארור אתה מכל הבהמה ומכל חית השדה על גחנך תלך'. ומה הוא 'על גחנך תלך'? שנשברו התומכים שלו ונקצצו רגליו. ו(עתה) אין לו (=לנחש) על מה לעמוד. וכאשר ישראל לא רוצים לתמוך בתורה (תלילה), הם נותנים לו (=לנחש) רגלים ושוקים לעמוד ולהתחזק בהם". (על-פי "אורה של תורה" להרה"ק פינתס פרידמן) (לקבלת המאמר בהרחבה שלח הודעה) "על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה"

על הכתוב, "על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה", אומרים חז"ל, שבכתוב "את גיד" מרומזים כל ימי הצומות שחייב בהם אדם מישראל: הנה, "את" מרמז בראשי תיבות על תשעה באב, וכן תענית אסתר. ו"גיד" בראשי תיבות הוא: ג' – כנגד ג' בתשרי (=צום גדליה), י' – כנגד עשרה בטבת, וכן כנגד י' בתשרי (=יום הכיפורים). והנה, "גיד" בגמטריה הוא יז, כנגד יז בתמוז. ואילו "הנשה" – אותיות "הנשה". לומר לך, ש"על כן לא יאכלו" (=יצומו) בני ישראל" – בימים אלו של "את גיד" במשך השנה (=אותיות "הנשה").

"וַיָּבֵא יַעֲקֹב שְׁלֹם עִיר שְׁכֵם" ("אמר רב: 'שלם' בגופו, 'שלם' בממונו, 'שלם' בתורתו") (שבת לג')

ידוע, שבשמים יש שבעה כוכבים, ששולטים ביום ובלילה, והם: **שבתאי**, **צדק**, **מאדים**, **חמה**, **נגה**, **כוכב**, **לבנה**, וסימנם (=ראשי תיבות) "שצם חנכל". וצריך לדעת, שיש מהם **שמסנגרים** על ישראל, ויש מהם **שמקטרגים** במידת הדין על ישראל.

ואלו שלשת הכוכבים **המקטרגים** על ישראל: **שבתאי** **לבנה** **מאדים** – ראשי תיבות "שלם". וכדי שלא יקטרגו על ישראל, נתן לנו הקב"ה, ברוב רחמיו וחסדיו, שלש מצות, כדי לבטל את קטרוגם. הנה, כנגד הכוכב **שבתאי** נתן לנו הקב"ה את השבת. וכנגד הכוכב **לבנה** נתן לנו את "ברכת הלבנה". וכנגד כוכב **מאדים**, נתן לנו הקב"ה את מצות המילה והשחיטה. וצריך לדעת, שמי שנוהר בשלש מצות אלו – **שבת**, **לבנה**, **מילה** – ראשי תיבות "שלם" – אין הכוכבים הללו יכולים לשלוט ו**לקטרג** עליו, ויזכה הוא להיות "שלם בגופו, שלם בממונו, שלם בתורתו". והנה, על מעלת מצות שבת ומילה אין צורך להוסיף, ובודאי שאין ישראל מזלזלים בהן. אך על ברכת הלבנה צריך וגם צריך לספר על מעלתה. שכן, אמרו חז"ל, שמי שאומר "ברכת הלבנה" בזמנה, לא יגיע לו כל נזק והפסד באותו החדש.

"ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו..."

על הכתוב, "ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו", אומרים חז"ל, שכאן אנו מוצאים רמז ל"מים אחרונים" שאנו מצויים לעשות לפני ברכת המזון. הא כיצד?

הנה, ידוע ש"מים אחרונים" נותנים אנו **לשטן**, כדי שלא יעכב את ברכת המזון. ועל-כך רמז הכתוב "ויקח (יעקב) מן הבא בידו". דהיינו, שאיש ישראל לוקח "מן הבא בידו" – שהם "מים אחרונים", שמקיים בידו – ונותן אותם "מנחה לעשו", שהוא **הסטרא אחרא**.

ולכך גם רומז הכתוב: "קח נא את ברכתי אשר הבאת לך". הנה, "נא" ראשי תיבות **נטילה** **אחרונה** (=שנה מים אחרונים). דהיינו אנו מבקשים מהקב"ה, "קח נא את ברכתי" – תקח בזכות "נא" – ראשי תיבות **נטילה** **אחרונה**/מים אחרונים – את "ברכתי" את ברכת המזון...

"ונתן לי לחם לאכל"

מסופר על הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א, שפעם שאלו פריץ אחד: "מדוע מחזיק מעלת כבודו את עצמו לאיש קדוש, ומנהיג עצמו ברבנות? הלא כמוני כמוכם, אני אוכל ושותה, וכן אתה אוכל ושותה. לי יש אשה ובנים, וכן לך. אם כן, מה החילוק בינינו?"

השיב לו הרבי: "אתה חי כדי לאכול ולשתות, ואילו אני אוכל ושותה כדי שאוכל לחיות. לך יש בנים מפני שיש לך אשה, ואילו לי יש אשה כדי שיהיו לי בנים..."

"הרבי הזלזלן"

מסופר על אחד הרבנים החשובים, שהתארח באחת השבתות בביתו של רב אחר. והנה, בשבת בבקר, בשעת הקידוש, הגישו לאורח את המנה הראשונה של הקוגל. האורח טעם מהקוגל, ובקש מנה נוספת. כשסים לאכול אותה, בקש שוב מנה נוספת. וכן הלאה, כך אכל לבדו את כל הקוגל שהיה בסיר, ולא השאיר מאומה לשאר האורחים. כל משתתפי הקידוש גינו את התנהגותו של הרבי האורח, ומאז פינו אותו בשם "הרבי הזלזלן". כינוי זה רדף את הרבי האורח במשך כל ימיו. מידי פעם בפעם בקשו תלמידיו של "הרבי הזלזלן" כי יסביר להם את התנהגותו באותה השבת, בה אכל בעצמו את כל הקוגל, אך הוא סרב לבקשה, והבטיח כי בבוא העת יספר לתלמידיו את האמת שמאחורי הסיפור. והנה, לאחר שנים רבות, נפל "הרבי הזלזלן" למשכב. וכאשר הרגיש כי ימיו ספורים, קרא לבחיר תלמידיו, וספר לו, כי באותה השבת אכל בעצמו את כל סיר הקוגל, כי לקוגל היה טעם של גפט, והוא ידע כי אם הדבר יתגלה, יפטר מיד את המבשלת היתומה שהכינה את הקוגל. לפיכך העדיף לאכול בעצמו את כל הקוגל, ובלבד שלא לחשוף ברבים את קלונה של המבשלת.

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

בס"ד העלון מוקדש לעילוי נשמת סבתי צביה מזרחי בת רבקה, נפטרה ט' כסלו ת.נ.צ.ב.ה.

פרשת השבוע: וישלח

כניסת השבת: 16:08

ערב שבת יב' כסלו תשע"ד (15.11.13)

יציאת השבת: 17:17 ר"ת 17:54

הפטרה: "חזון עובדיה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו... וירא פי לא יכל לו ויגע בכף ירכו ותקע כף ירך יעקב... ויברך אתו שם"

על הכתוב בפרשתנו, "ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו... וירא פי לא יכל לו ויגע בכף ירכו ותקע כף ירך יעקב", אמרו חז"ל, שהמלאך שנאבק עם יעקב היה שרו של עשו, ושרו של עשו הוא "סמאל", הוא יצר הרע, הוא השטן, המסית את האדם לדבר עבירה, וכמו שכתוב במדרש תנחומא: "ויהא איש עמו" – זה סמאל, שרו של עשו". וכן גם בזהר הקדוש כתוב: "והוא מלאך – שרו של עשו היה, ואיהו (=והוא) סמאל". אם כן, צריכים אנו להבין מהו "ויגע בכף ירכו ותקע כף ירך יעקב"? במה פגם ה-ס"מ ביעקב, וכתוצאה מכך "ותקע כף ירך יעקב"?

כדי להבין ענין זה, ואת המאבק הקשה שהיה בין יעקב אבינו לבין שרו של עשו, הבה נקדים להביא מה ששנינו בגמרא (מנחות מג): "תניא... רבי מאיר אומר: חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום, שנאמר: 'ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך'". רש"י זצ"ל מפרש: "מה ה' אלהיך שאל מעמך, קרי ביה מאה". ובראו "התוספות" את דברי רש"י, ואמרו: "אל תקרא 'מה ה' אלהיך שאל מעמך', אלא 'מאה ה' אלהיך שאל (=מבקש) מעמך' – כלומר, שחייב (האדם לברך) מאה ברכות (בכל יום)". והנה, מבואר במדרש, שבזמנו של דוד המלך מתו בכל יום מאה אנשים מישראל, ולכן תקן דוד המלך לברך מאה ברכות בכל יום.

וזאת, כפי שמבואר במדרש תנחומא ("קרה" יב): "נאם דוד בן ישי ונאם הגבר הקם על משיח אלהי יעקב (שמואל כג, א)... 'על' בגמטריה מאה, כנגד מאה ברכות. שבכל יום היו מתים מישראל מאה אנשים, (על-בן) בא דוד ותקן למאה ברכות, (כמו שכתוב): 'ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך', קרי ביה מאה, אלו מאה ברכות. כיון שתקנם (דוד, את מאה הברכות) נעצרה המגיפה".

על-פי האמור מבאר ה"חתם סופר", שהפגם שהטיל ה-ס"מ ביעקב הוא, שימותו מאה אנשים בכל יום ויום. וזהו שכתוב: "וירא (הס"מ) פי לא יכל לו, ויגע בכף ירכו ותקע כף ירך יעקב". דהיינו, ה-ס"מ רמוז ליעקב שיגיע הזמן שבכל יום הוא יהרוג מאה אנשים מיוצאי ירכו, כמנין "כף" (=100).

אולם, מוסיף ה"חתם סופר", שכאשר גבר יעקב על שרו של עשו/הס"מ, סרב יעקב לשחרר את ה-ס"מ, עד שהסכים ה-ס"מ לגלות ליעקב שעל-ידי מאה ברכות בכל יום ניתן לעצור את המגיפה – את אותן מאה המיתות בעם ישראל. וזהו שכתוב: "ויברך (ה-ס"מ) אתו שם".

וכפי דבריו הקדושים של ה"חתם סופר": "נראה שהמלאך ההוא, שהוא ס"מ והוא ממונה על המות, והוא מסר ליעקב סוד זה. והנה, בהאבקו עמו ותקע כף ירך יעקב, ורוצה לומר שזה המלאך תפס לו מיוצאי ירך יעקב מאה (אנשים) בכל יום, כגמטריה כ"ף, שעולה מאה, והיינו 'כף ירך יעקב'... (ואולם לבסוף) מסר לו (הס"מ) סוד זה ליעקב, שעל-ידי מאה ברכות בכל יום יחיו מתיה ולא ימותו. וזהו (מה) (ש)רמוז ב'ויברך (ה-ס"מ) אתו שם' – (מכאן) שלמדו (ה-ס"מ את יעקב) סדר ברכות".

והנה, כידוע, מידתו של יעקב היא אמת, כמו שכתוב (מיכה ו, כ): "תתן אמת ליעקב". על-כן, כאשר ה-ס"מ הצליח להמית מאה אנשים מישראל חלילה, כי אז הוא הוריד כביכול את האות א' מתיבת "אמת", ונשאר "מת" – להראות שעלתה מזימתו להרוג מאה אנשים מישראל, חלילה. אולם, כאמור, על-ידי מאה ברכות שמברך איש ישראל לה' יתברך, הוא אלופו של עולם, הוא גורם להתזרת האות א' למלה "מת", להתחבר להיות "אמת". וזאת, כדי לבטל את המיתה מעל ישראל.

ועתה, בא וראה ש"אמת" (=441) ביחד עם מאה ברכות עולים לגמטריה "ישראל" (=541). וזהו שאמר ה-ס"מ ליעקב: "לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל". שעל-ידי שיברכו ישראל, מזרע יעקב הנקרא "אמת", מאה

בְּרֻכּוֹת בְּכָל יוֹם, יִצְטָרְפוּ מֵאֵה הַבְּרֻכּוֹת בְּיַחַד עִם אֲמֵת (=441) לְמִנְיַן יִשְׂרָאֵל (=541).

וְצָרִיךְ לְדַעַת, שִׁיעָקֵב אֲבִינוּ הָיָה עֲצֻמוֹ כְּלוּ קֹדֶשׁ. וּמֵה שֶׁפָּגַם הֵ—**ס"מ** הָיָה רַק בְּ"כֹף יָרֵךְ יַעֲקֹב", בְּיוֹצְאֵי כַף יָרֵכוֹ, מֵאֵה אֲנָשִׁים, כְּמִסְפֵּר "כֹּף" (=100). וְלִכֵּן לֹא הִסְכִּים יַעֲקֹב לְשַׁחֲרַר אֶת הֵ—**ס"מ**, אֲלֵא רַק אִם יִמְסֹר לוֹ אֶת הַתְּרוּפָה אִיךְ לְבִטֵּל אֶת מִיתַת מֵאֵה הָאֲנָשִׁים בְּכָל יוֹם, שֶׁהֵם יוֹצְאֵי כַף יָרֵכוֹ. וְזֹאת, כְּפִי שְׁכַתּוּב: "וַיֹּאמֶר (הַס"מ), שְׁלַחֲנִי כִי עָלָה הַשַּׁחַר. וַיֹּאמֶר (יַעֲקֹב), לֹא אֲשַׁלְּחֶךָ כִּי אִם בְּרַכְתָּנִי". דְּהִינּוּ, לֹא אֲשַׁחֲרַר אוֹתְךָ לִפְנֵי שְׁתַּגְּלָה לִי אֶת הַסּוּד, אִיךְ לְעֲצוֹר אֶת מִיתַת "כֹּף" (=100) יוֹצְאֵי יָרֵכִי.

וְאִמְנָם, הוֹכֵרָה הֵ—**ס"מ** לְגִלוֹת אֶת הַסּוּד/הַתְּרוּפָה לְכֹף, וְזֶהוּ שְׁכַתּוּב: "וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ שֵׁם". שְׁמֹסֵר לוֹ שְׁצָרִיךְ אִישׁ יִשְׂרָאֵל לְבָרֵךְ "אֹתוֹ" (=אֶת הַקֹּב"ה) בְּכָל יוֹם מֵאֵה בְּרֻכּוֹת, "שֵׁם" בְּ—שֵׁם וּמְלֻכוֹת, וְעַל—יָדֵי כֹף לְהִינָצֵל מִן הַמִּיתָה. (בְּסֹדֵר הַבְּרָכָה, כְּאֲשֶׁר מְבָרְכִים "בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם... ", הִנֵּה ה' אֱלֹהֵינוּ (=זֶהוּ "שֵׁם", שְׁמֹזְכִירִים שֵׁם שְׁמַיִם) מֶלֶךְ הָעוֹלָם" (=זֶה "מְלֻכוֹת", שֶׁהוּא מֶלֶךְ הָעוֹלָם)).

מְכָל זֶה נִמְצָאנוּ לְמִדֵּים, כִּי הַשֵּׁם "יִשְׂרָאֵל" רוּמְזוּ עַל בִּטּוּל מֵאֵה הַמִּיתוֹת. שְׁכֹן, כְּאִמּוֹר, מֵאֵה בְּיַחַד עִם "אֲמֵת" (=441) עוֹלָיִם לְגַמְטְרִיָּה "יִשְׂרָאֵל" (=541). עַל—כֵּן כְּתוּב "וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שְׂאֵל מִעַמְךָ". דְּהִינּוּ, מִכִּיּוֹן שֶׁנִּקְרְאָת "יִשְׂרָאֵל", מִזֶּה תִשְׁכִּיל וְתִבִּין כִּי "מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שְׂאֵל מִעַמְךָ". אֵל תִּקְרָא 'מָה', אֲלֵא 'מָאֵה ה' אֱלֹהֶיךָ שְׂאֵל (=מְבַקֵּשׁ) מִעַמְךָ' — כְּלוּמָר, שְׁחָיִב (הָאָדָם לְבָרֵךְ) מֵאֵה בְּרֻכּוֹת (בְּכָל יוֹם) — כְּדִי לְהִינָצֵל מִהַמִּיתָה, וּמִהַחוֹלָאִים וְהַיִּסּוּרִים, שֶׁהֵם בְּבַחֲיַנַת מִיתָה.

וּמֵה מִתּוֹקִים הֵם דְּבָרֵי הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" עַל פֶּרֶשׁת "וְאֶתְחַנֵּן" (אוּפֵן קַחט), שְׁמַטְעֵם זֶה קִבְּעַ דּוּד הַמֶּלֶךְ, נְעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל, אֶת מְזֻמּוֹר ק' (=100): "...מְזֻמּוֹר לְתוֹדָה הַרִיעוּ לְה' כָּל הָאָרֶץ... הוֹדוּ לוֹ בְּרֻכּוֹ שְׁמוֹ". לְלַמְדֵנוּ שְׁצָרִיךְ לְהוֹדוֹת, לְהַלֵּל וּלְבָרֵךְ אֶת שְׁמוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּמֵאֵה בְּרֻכּוֹת בְּכָל יוֹם וְיוֹם (וְזֶהוּ "הוֹדוּ לוֹ בְּרֻכּוֹ שְׁמוֹ").

(וְזֶהוּ שְׁכַתּוּב בְּתַהֲיִלִּים קַחט ד': "הִנֵּה כִי כֵן יִבְרַךְ גְּבַר יִרְאֵה ה', "כִּי כֵן" גַּמְטְרִיָּה מֵאֵה, אֵל תִּקְרָא "יְבָרֵךְ" אֲלֵא "יְבָרֵךְ". שְׁצָרִיךְ כָּל "גְּבַר יִרְאֵה ה'", לְבָרֵךְ מֵאֵה בְּרֻכּוֹת (בְּכָל יוֹם) כְּמִנְיַן "כִּי כֵן"). (ע"פ "אוּרְהָ שֶׁל תוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) מֵאֵה הַבְּרֻכּוֹת

דְּבַר בְּעֵתוֹ מָה טוֹב לְעוֹרֵר אֶת עֲצֻמְנוּ בְּיָמִים אֵלּוּ, כְּאֲשֶׁר אָנוּ רוֹאִים וְשׁוֹמְעִים, שְׁבַעֲנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, רַבִּים מֵאֲחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל צָרִיכִים לְרְפוּאָה שְׁלֵמָה עַל כָּל מִינֵי מַחֲלוֹת, יִיסוּרִים וְחוֹלָאִים רָעִים וּמְשׁוּנָיִם, ה' יִשְׁמְרֵנוּ וְיִצִּילֵנוּ. וּבְרוּר שְׂאֲחֵינוּ אֵלּוּ מְחַפְּשִׁים בְּנֵרוֹת כָּל מִינֵי רְפוּאוֹת וּסְגוּלוֹת, כְּדִי לְצַאת מִצָּרְתָם הַרְעָה, מֵאֲפִילָה לְאוּרָה, וּלְהַיּוֹשֵׁעַ בִּישׁוּעָה וּבְרַחֲמֵים רַבִּים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ.

וְהִנֵּה, לְמִירוֹת שְׁבַכְל יוֹם צְצוֹת לְהֵן, תְּדֻשׁוֹת לְבִקְרִים, סְגוּלוֹת תְּדֻשׁוֹת, וְתְרוּפוֹת תְּדֻשׁוֹת (שְׁבֻדָּאֵי אֵינן לְזִלְזֵל בְּהֵן), צָרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, שִׁישׁ לָנוּ סְגוּלָה בְּדוּקָה וּמְנוּסָה מִדְּבָרֵי חו"ל הַקְּדוּשִׁים, שֶׁהַתְּרוּפָה לְהִינָצֵל מִהַחֲוֹלָאִים וּמִהַיִּסּוּרִים הַרָעִים, שֶׁהֵם בְּבַחֲיַנַת "מִיתָה", רַחֲמָנָא לִיצְלוּ, הִיא לְבָרֵךְ מֵאֵה בְּרֻכּוֹת בְּכֻנָּה בְּכָל יוֹם. וְזֹאת, כְּפִי שְׁלַמְדֵנוּ: "דּוּד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, תִּקֵּן מֵאֵה בְּרֻכּוֹת, דְּכָתִיב (שְׁמוּאֵל ב', כג): 'הִקֵּם עַל'. ע"ל בְּגַמְטְרִיָּה ק' (=100), הוּי כִּי בְּכָל יוֹם הִיוּ מֵתִים ק' (=100) נְפֻשׁוֹת מִיִּשְׂרָאֵל, וְלֹא הִיוּ יוֹדְעִין עַל מָה הִיוּ מֵתִים. עַד שְׁחַקֵּר (דּוּד הַמֶּלֶךְ) וְהִבִּין, בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וְתִקֵּן לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל ק' (=100) בְּרֻכּוֹת".

לְהֵלֵן הַסֵּפֶר כִּיִּצְד נּוֹכַל לְהַגִּיעַ לְמֵאֵה בְּרֻכּוֹת בְּכָל יוֹם: הִנֵּה "קְרִיאַת שְׁמַע" שֶׁל עֲרַבִית יֵשׁ בָּהּ 4 בְּרֻכּוֹת. וְעוֹד 57 בְּרֻכּוֹת שֶׁל תְּפִילַת הָעֲמִידָה עֲרַבִית (19) שְׁחֲרִית (19) מְנַחֵה (19) הָרִי לָנוּ 61 בְּרֻכּוֹת. וְאִם נוֹסִיף אֶת בְּרֻכּוֹת הַשַּׁחַר וּבְרַכּוֹת הַתּוֹרָה שֶׁהֵן 21 בְּרֻכּוֹת, נִקְבֵּל 82 בְּרֻכּוֹת.

אוּלָּם בְּתְפִילַת שְׁחֲרִית יֵשׁ עוֹד 5 בְּרֻכּוֹת שֶׁל "בְּרוּךְ שְׂאֲמַר", "יִשְׁתַּבַּח" ו"קְרִיאַת שְׁמַע". הָרִי יֵשׁ לָנוּ 87 בְּרֻכּוֹת, וְכֵאֲשֶׁר מִתְעַטֵּף הָאָדָם בְּצִיצִית וּמְנִיחַ תְּפִילִין הָרִי לָנוּ עוֹד שְׁתֵּי בְּרֻכּוֹת. וְהָרִי לָנוּ כְּבֵר 89 בְּרֻכּוֹת, שְׂאָדָם אוֹמֵר אוֹתָם בְּכָל יוֹם וְיוֹם כְּאֲשֶׁר הוּא מִתְפַּלֵּל ג' תְּפִילוֹת בְּיוֹם מִתְעַטֵּף בְּצִיצִית וּמְנִיחַ תְּפִילִין. וְכֵדִי לְהַשְׁלִים עוֹד 11 בְּרֻכּוֹת לְמֵאֵה בְּרֻכּוֹת, צָרִיכִים לְבָרֵךְ בְּרַכַּת "אֲשֶׁר יִצֵּר" (לְאַחַר שֶׁעָשָׂה הָאָדָם אֶת צָרְכָיו), וּלְהוֹסִיף עוֹד בְּרַכַּת הַנְּהַנִּין ("גִּפֵּן", "עֵץ", "אֲדָמָה", "שֶׁהַכֹּל", "בְּשָׂמִים" וכו'). כְּמוֹ כֵּן, יֵשׁ לְצִיּוֹן, שְׁכֵאֲשֶׁר אָדָם סוֹעֵד עִם לֶחֶם, הָרִי יֵשׁ לוֹ עוֹד 6 בְּרֻכּוֹת, וְהֵן "נְטִילַת יָדַיִם", "הַמוּצִיא" וּבְרַכַּת הַמְּזוּן שִׁישׁ בָּהּ 4 בְּרֻכּוֹת.

נִמְצָנוּ לְמִדֵּים שְׁכָלֵל לֹא קָשָׁה לְהַגִּיעַ לְמֵאֵה בְּרֻכּוֹת שְׁמִצִּילִים כְּאִמּוֹר אֶת הָאָדָם, וּפּוֹתְחִים לוֹ מֵאֵה צִיּוּרוֹת שְׁפַע מְשָׁמִים. עַל—כֵּן, הֵבֵה נִשְׁתַּדֵּל לְבָרֵךְ מֵאֵה בְּרֻכּוֹת בְּכָל יוֹם, וְכֹף נִזְכֵּה לְבְרִיאוֹת אֵיתָנָה כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ, לָנוּ וּלְכָל עַם יִשְׂרָאֵל — אָמֵן. (עַל—פִּי "אוּרְהָ שֶׁל תוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר... ויגע בכף ירכו... כי נגע בכף בגיד הנשה"

על הכתוב, "וַיֹּאבֵק אִישׁ עִמּוֹ", דרשו חז"ל: "וַיֹּאבֵק", אותיות "וי אבק" – מכאן, שהעלו אבק עד כסא הכבוד. וכפי שמביא בעל הטורים: "וַיֹּאבֵק – בגמטריה כסא הכבוד. מלמד, שהעלו אבק עד כסא הכבוד".
ובאר ה"כלי יקר" ואמר, שכן היא דרכו של ה-ס"מ, וכשמו כן הוא, לסמא את עיניו של האדם, כדי שלא יראה את האמת האלקית. וכפי דבריו הקדושים (בראשית לב, כה): "וַיֹּאבֵק... לְשׁוֹן אַבְקָה, כִּי רָצָה לְסַמֵּא עֵינַי שְׂכָלוֹ, כְּאִבְקָה זֶה הָעוֹלָה וּמִסְמָא עֵינַי הָאָדָם, כִּי עָלָה בְּדַעְתּוֹ לְסַמֵּא עֵינַי שְׂכָלוֹ כְּדִי לְהַבְיִאוֹ לְיַדִּי הַכַּחֲשֵׁת אֱלוֹהַּ מִמַּעַל".
ויש להוסיף מה שהביא רבנו יעקב אבוחצירא, בספרו "פיתוחי חותם", ש"אבק" ראשי תיבות אות ברית קדש.
ויש לומר, שהפונה בכך היא, שהמלחמה הגדולה של ה-ס"מ היא להחטיא את האדם באות ברית קדש (בעון עריות). שכן, כידוע, אות הברית הוא ה"יסוד" בגוף האדם, כפי שכתוב ב"פתיחת אליהו": "יסוד סיומא דגופא, אות ברית קדש". על-כן מתאמץ ה-ס"מ בכל כוחו להחטיא את האדם בבריתו. שכן, יודע הוא, שאם הוא יצליח לפגוע ב"יסוד" (=באות ברית קדש) של האדם, הרי כל ה"בנין" (=כל הגוף) יפול בידי, לא עליו. וזהו שכתוב: "וַיֹּאבֵק אִישׁ עִמּוֹ... וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכַל לוֹ וַיִּגַע בְּכַף יָרְכוֹ" – שכל המלחמה של ה-ס"מ היא לפגוע "בכף ירכו" – באות ברית הקדש.

על-כן צריך האדם לשמור מכל משמר, שלא יפגום חלילה בבריתו. שהרי, אמרו חז"ל, שגופו של האדם הוא בבחינת בית מקדש לה' (כמו שכתוב: "וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם" "בתוכם" לא נאמר, אלא "בתוכם", דהינו, בתוך כל אחד ואחד מישראל). ולכן צריך לקדש את גופו, כפי שאומרת התורה הקדושה (ויקרא כו, יד): "וְאִישׁ כִּי יִקְדַּשׁ אֶת בֵּיתוֹ קֹדֶשׁ לַה' – שְׂצָרִיף לְהַקְדִּישׁ וּלְקַדֵּשׁ אֶת "בֵּיתוֹ" (=את גופו) קֹדֶשׁ לַה', עַל-יַדֵּי שִׁישְׁמֹר עַל אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ. וְרָמַז עַל-כֵּן הַכְּתוּב: "אֶת בֵּיתוֹ קֹדֶשׁ" – רָאשֵׁי תֵיבוֹת "אַבְקָה", שְׁזֶה אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ. (ב.צ.)

"עם לבן גרתי, ותרתי"ג מצות שמרתי"

טרם שנעשה הצדיק רבי שמחה בונים מפשיסקה לאדמו"ר, התפרנס הוא ממכירת מיני סדקית. בחנותו היו גם סחורות מחוץ לארץ, עליהן הודבקו בולים, להורות שהמכס שלם עליהן כחוק. פעם אחת הגיע לחנותו משלוח של מוצרים שאותם הזמין מחו"ל. אולם, הגיעו אליו בטעות גם חבילות שאינן שלו, ועליהן לא שלם תשלום מכס. כאשר ראה זאת רבי שמחה, החליט כי חייב הוא לטפל בענין זה במהרה. אלא, שמעשה שטן היה, ובאותו יום הגיעה פלוגה של חילים לבדיקת מכס והחלה לחפש בחנותו.
רעדה ופחד אחזה את רבי שמחה ואת אשתו, כיון שידעו שבנדאי ימצאו את אותן סחורות שלא שלם עליהן מכס. ומלבד הקנס שיוטל עליהם, הם עוד יצטרכו לרצות את עונשם בבית האסורים לזמן רב.
כשראתה כך הרבנית, פנתה לבעלה ואמרה לו: "הלא איש חכם אתה. תן עצה מה לעשות, שהרי בסכנה גדולה אנחנו". "הצדק איתך!" – השיב לה רבי שמחה – "אלך לחדר הסמוך, ושם אתבונן מה לעשות". אמר ועשה. הרבנית חשבה שהרב מיד יחזור עם פתרון מעשי והמתנה לשוא עד שיצא מהחדר. בינתיים החלו החילים לסרוק כל פינה אפשרית בחנות, אולם מעשה נסים היה, ומשמים סמאו את עיניהם, והם לא מצאו את אותן חבילות, שהמכס לא שלם עליהן. ומיד כאשר כלו לחפש בחנות הלכו לדרכם.

פנתה הרבנית לחדר בו שהה הרב, והתפלאה לראותו אוהו בגמרא, ואומר "ברוך ה' דברי 'התוספות' מובנים לי עתה בלי שום קושיה". תמהה אשתו הרבנית ושאלה אותו: "לשם כך נכנסת לחדר?! השיב לה רבי שמחה: "זה כמה שבועות שדברי 'התוספות' אינם מובנים לי. והנה, כאשר באו החילים והטילו את אימתם עלינו, אמרתי בלבי זה הזמן לעמוד על דעתו של 'התוספות' שהרי נאמר בתהילים: "לי קוו רשעים לאבדני – עדתך אתבונן". דהינו, כאשר רשעים מבקשים "לאבדני", אז "עדתך אתבונן" – צריך להתבונן ב"עדתך" (=בתורה הקדושה). וברוך ה' נתישב לי דברי 'התוספות'... וכל-כך למה?

הנה, כאשר באה צרה על האדם, ולא נראה שום פתרון סביר, שיכול הוא לעשות על מנת להיחלץ מהצרה, יסית דעתו מהדבר ויתעסק בתורה הקדושה, ויתלה בטחונו בה' יתברך, כאומר: 'רבוננו של עולם, לי אין פתרון לבעיה, אנא אבי שבשמים, פתור את בעייתי, ואני אשב ואלמד'. כאשר יהודי מראה אמונה ובטחון כה גדולים, הקב"ה עושה את חפצו, שנאמר: 'אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים... כי אם בתורת ה' חפצו'. ומהו 'חפצו'? אלו חפציו שלו. שכן, אמרו חז"ל בגמרא (עבודה זרה יט): 'כל העוסק בתורה, הקדוש ברוך הוא עושה לו חפציו...'

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד העלון מוקדש לעילוי נשמת סבתי צביה מזרחי בת רבקה, נפטרה ט' כסלו ת.נ.צ.ב.ה.

פרשת השבוע: וישלח

כניסת השבת: 16:08

ערב שבת יב' כסלו תשע"ד (15.11.13)

יציאת השבת: 17:17 ר"ת 17:54

הפטרה: "חזון עובדיה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו" (לב' ג') (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינקס פרידמן).

על הפתוב, "וישלח יעקב מלאכים", אומר רש"י הקדוש: שיעקב שלח לעשו "מלאכים ממש". וצריכים אנו להבין, מנין למד רש"י שמדובר כאן במלאכים ממש ולא בסתם שליחים (=בשור ודם)?

הרה"ק רבי מאיר מדיזקוב אומר, כי יעקב שלח לעשו את המלאכים שפגש בדרך, כמו שכתוב בסוף הפרשה הקודמת: "ויעקב הלך לדרך ויפגעו בו מלאכי אלקים, ויאמר יעקב כאשר ראם: מחנה אלקים זה, ויקרא שם המקום ההוא מחנים". ומאותם מלאכים שראה יעקב בדרך, שלח אל עשו אחיו. וזוהי פונת הפתוב: "וישלח יעקב מלאכים לפניו" – דהינו אותם המלאכים שעמדו לפניו.

בענין זה אומרים חכמי ישראל, שהרי ידוע שישנם ארבעה מחנות שכינה, וכל מחנה נמצא תחת שליטת מלאך שונה: מיכאל, גבריאל, אוריאל ורפאל, וכמו שמבואר ב"פרקי דרבי אליעזר" (פד'): "ארבע פתות מלאכי השרת מקלסין לפני (=משבחים את) הקב"ה: מחנה ראשונה מיכאל מימינו (של הקב"ה), מחנה שנייה גבריאל על שמאלו, מחנה שלישית אוריאל מלפניו, מחנה רביעית של רפאל מלאחריו, ושכינתו של הקב"ה באמצע, והוא (הקב"ה) יושב על כסא רם ונשא".

וזהו שאומרים בקריאת שמע שעל המטה: "בשם ה' אלקי ישראל – מימיני מיכאל, ומשמאלי גבריאל, מלפני אוריאל, ומאחורי רפאל, ועל ראשי שכינת אל".

והנה על הפתוב: "ויאמר יעקב כאשר ראם: מחנה אלקים זה". אומרים חכמי ישראל, ש"ראם" הוא ראשי תיבות: רפאל, אוריאל, מיכאל. ומאותם מחנות מלאכים אלו – רפאל, אוריאל, מיכאל – שלח יעקב אל עשו אחיו. ואם כן, נשאלת השאלה, מדוע לא נרמז גם שמו של המלאך גבריאל בתוכם?

אלא, אומרים חז"ל, שיעקב אבינו לא שלח מלאכים ממחנה גבריאל, שכן כידוע המלאך גבריאל נמצא מצד שמאל לשכינה הקדושה, כלומר מצד הגבורה (שמאל רומזת למידת הדין והגבורה), ומאחר וגם עשו, היתה מידתו גבורה (מצד הטומאה), חשש יעקב אבינו שמא יטה המלאך גבריאל לצידו של עשו, ולכן לא שלח אותו, אלא רק את המלאכים שסימנם "ראם": רפאל, אוריאל, מיכאל.

ובענין זה מבואר בכתבי האריז"ל, כי השם של שמירת הדרך הוא "יוהך", והוא יוצא מסופי התיבות של הפסוק: "כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך". וכתבו המקובלים ששם זה רמוז בפסוק (תהילים קמה, כ'): "שומר ה' את כל אהביו, ואת כל הרשעים ישמיד". ומפרש: איך שומר ה' את כל אהביו? ועונה: על-ידי "ואת כל הרשעים ישמיד" – ראשי-תיבות "יוהך".

ועל-כך אומר הגה"ק ר' צבי אלימלך מבלאז'וב זיע"א, בספרו "צבי לצדיק", שיעקב אבינו השתמש בשם של שמירת הדרך "יוהך", היוצא מסופי התיבות של: "כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך" כדי להכניע את עשו הרשע. שכן, שם זה ("יוהך") מסוגל להכניע רשעים, כפי שכתוב ב"דרפי משה" (או"ח סימן תעג), ששם זה הוא חרבו של הקב"ה, כדי להכות בו את הרשעים.

ועוד בענין זה, הרה"ק מאפטא, בעל ה"אוהב ישראל" מפרש, מדרש פליאה של חז"ל בגמרא, האומר: "הנפטר (=הנפרד) מחברו – אל יפטר, אלא מתוך דבר הלכה. מאי (=ומהו) דבר (ה)הלכה? – יחיד ורבים הלכה כרבים". ולכאורה פליאה הוא: וכי למה בחרו חז"ל לומר דוקא הלכה זו של "יחיד ורבים הלכה כרבים", כאשר האדם נפרד מחברו?

ופרש ה"אוהב ישראל" בדברי קודשו, ואמר, שהנה, ידוע שהשם של שמירת הדרך הוא "יוהך", והוא יוצא מסופי התיבות של הפסוק: "כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך".

ולכן, הנפרד מחברו צריך לומר לו דבר הלכה, שנרמז בו השם של שמירת הדרך "יוהך", כדי שה' יתברך ישלח

את מלאכיו, כדי לשמור על חברו בדרך. וזהו מה ששואל המדרש "מאי (=ומהו) דבר (ה)הלכה", כלומר באיזה דבר הלכה נרמז השם של שמירת הדרך? ומפרש: "לחיד ורבים הלכה פרבים" – ראשי תיבות "יוהר". (ע"פ "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)
"ואת בשמת בת ישמעאל אחות נביות" (לו', ג')

אומרים חז"ל (ירושלמי בכורים פ"ג, ה"ג): חתן, ביום חפתו, מוחלים לו בשמים על כל עונותיו ומהיכן לומדים זאת? – מנישואיו של עשו הרשע! שכן, בפרשתנו, פרשת "וישלח", מספרת לנו התורה, שעשו נשא לאשה את "בשמת בת ישמעאל אחות נביות". מעיר על כך רש"י, שבסוף פרשת "תולדת" קרא לה (הפתיחה) "מחלת", כמו שכתוב: "וילך עשו אל ישמעאל ויקח את מחלת", ושואלים חז"ל: וכי "מחלת" שמה? והלא "בשמת" שמה. אלא שנקראה "מחלת", כדי לרמוז לנו ש**נמחלו** לעשו כל **עונותיו** כשנשא אותה לאשה.
(זה הטעם לכך שהחתן והכלה עושים סעודה של שמחה ביום החופה, כדי להביע את השמחה הגדולה, על שזכו למחילת **עונותיהם** ביום נישואיהם, כמו שכתוב (תהילים נא, ט): "תכבסני ומשלג אלבין, תשמיעני ששון ושמחה תגלגלה עצמות דכית". ופרש רש"י: "תשמיעני ששון ושמחה, (היא על) סליחת **החטא**". הנה מבואר מכאן, כי על סליחת **החטא** יוצדק להשמיע "ששון ושמחה". ולכן, מטעם זה משמיעים ביום החופה "קול ששון וקול שמחה" – על שזכו החתן והכלה למחילה ולסליחה על כל **עונותיהם**.)

ומוסיפים חז"ל ואומרים: מחילת **העונות** לחתן ביום החפה מבטאת את הדרך החדש שנפתח לאדם בשמים, בשעה שהוא נושא אשה. אולם נשאלת השאלה: מדוע בחרה התורה הקדושה ללמדנו ענין זה דוק מנישואיו של עשו הרשע? והלא בתורה מסופר על נישואיהם של אנשים נעלים ונשגבים יותר, ולכאורה מן הראוי היה שדבר זה ירמזו בנישואיהם, ולא בנישואי עשו הרשע! ועוד שאלה: למה יום החפה מכפר לחתן על כל עונותיו? אלא, אומרים חז"ל, שיום החפה הוא בבחינת "יום כיפור קטן", הן לחתן והן לכלה. ומאחר ופוחו של יום הכיפורים הוא בכך ש"עיצומו של יום מכפר" (שבעות יג', א), כלומר עצם קדושת יום הכיפורים עצמו, עצם **האור המאיר** באותו היום, **מטהר ומזכך** את האדם, ובכך "מנקה" אותו מכל **עונותיו**. כך גם יום החופה, שכאמור הוא "יום כיפורים קטן", **מטהר** את האדם. שכן, ביום זה עומד האדם לקיים את המצוה הגדולה "פרו ורבו", הקמת בנין עדי-עד, ובכך באה נשמתו לשלמותה ולתכליתה. ומכיון שכך, באותו היום **מאירים** לאדם משמים את אותו אור קדוש של יום הכיפורים, ולכן נמחלים לו כל **עונותיו**.

אם כן, נשאלה השאלה, מדוע דוק מנישואיו של עשו הרשע אנו לומדים כל זאת? התשובה היא, שהתורה באה ללמדנו יסוד חשוב: כל יהודי, גם אם יהיה **החוטא** הגדול ביותר, כמו עשו הרשע, נשאר יהודי בפנימיות נפשו, וכשמגיע יום התעוררות, כמו יום החופה – מתעוררת נשמתו, וה' יתברך, ברוב חסדיו, מוחל לו על כל **עונותיו**. (על פי הרבי מלובביץ').
"ואת בשמת בת ישמעאל אחות נביות" (לו', ג')

חבורת חסידים נתכנסה פעם למסיבת "מלוה מלכה", ושבת פרשת "וישלח" היתה. לאחר שהמסובים היטיבו לבם במאכל ובמשקה, פתח אחד מזקני החבורה בדברי תורה, ובין השאר אמר: בסוף פרשת "וישלח" מספרת לנו התורה, שעשו נשא לאשה את "בשמת בת ישמעאל אחות נביות". מעיר על כך רש"י, שבסוף פרשת "תולדת" קרא לה (הפתיחה) "מחלת", כמו שכתוב: "וילך עשו אל ישמעאל ויקח את מחלת", ומצינו באגדת מדרש ספר שמואל: (ל)שלושה (סוגי אנשים) – מוחלים להם על כל עונותיהם: גר שנתגיר, העולה לגדולה (=מקבל משרה חשובה), והנושא את האשה... לכן נקראת "מחלת", לרמוז לנו ש**נמחלו** לעשו כל עונותיו כשנשא אותה לאשה. והנה יש מקום לשאול על דברי מדרש זה: טבעי הדבר שמוחלים עונותיו של גר שנתגיר, שכן האיש פותח דף חדש בחייו משעת הגיור ואילך, וכבר אמרו חז"ל (יבמות כב, עא): "גר שנתגיר – כקטן שנולד דמי (=גר שנתגיר דומה לתינוק שנולד). וגם העולה לגדולה ראוי למחילת עונות, כדי שלא תהיה קופה של שרצים תלויה לו מאחורי גבו, בשעה שמנהיג הוא את האחרים ומשמש להם דוגמא ומופת. אולם על מה זוכה הנושא אשה, שמוחקים במחי-יד את כל העבירות שעשה קדם נישואיו? ובעוד הדובר משתאה קמעה במתן תשובתו, התערב חסיד אחד מן המסובים וקרא בבדיחות הדעת: לפי דעתי, אין כאן שאלה ותמיהה, שהרי כבר פסקו חז"ל (ברכות ה', עא): "יסורים ממרקין (=מטהרים) כל עונותיו של האדם". **שבת שלום לכל בית ישראל! לשמור על קדושת הגיליון!**

בס"ד העלון מוקדש לעילוי נשמת סבתי צביה מזרחי בת רבקה, נפטרה ט' כסלו ת.נ.צ.ב.ה.

פרשת השבוע: וישלח

כניסת השבת: 16:08

ערב שבת יב' כסלו תשע"ד (15.11.13)

יציאת השבת: 17:17 ר"ת 17:54

הפטרה: "חזון עובדיה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"ותמת רחל ותקבר בדרך אפרתה הוא בית לחם. ויצב יעקב מצבה על קברתה הוא מצבת קברת רחל עד היום".

על הכתוב (בראשית מח ד'): "ואני בבאי מפדן מתה עלי רחל בארץ פנען בדרך... ואקברה שם בדרך אפרת הוא בית לחם, פרש רש"י: "(יעקב אומר ליוסף בנו) ואקברה שם - ולא הולכתיה אפילו לבית לחם להכניסה לארץ. וידעתי שיש בלבך עלי, אבל דע לך שעל-פי הדבור (=הקב"ה) - קברתיה שם, שתהא לעזרה לבניה, כשיגלה אותם נבזרדן והיו עוברים דרך שם, יוצאת רחל על קברה ובוכה, ומבקשת עליהם רחמים, שנאמר: קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה. והקב"ה משיבה: 'פי יש שכר לפעלתך נאם ה'... ושבו בנים לגבולם" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן).

אמרו חז"ל: בזכות הבכי והתמרורים של רחל אמנו, נזפה לגאולה הקרובה במהרה בימינו, כפי שדרשו חז"ל במדרש, על הכתוב בתורה (בראשית כט, ד'): "ויאמר להם יעקב אחי מאין אתם ויאמרו מחרן אנחנו. ויאמר להם הידעתם את לבן... ויאמרו ידענו. ויאמר להם השלום לו ויאמרו שלום והנה רחל בתו באה עם הצאן".

וכך מפרש המדרש (בראשית רבה ע', י') את הכתוב: "ויאמר להם יעקב אחי מאין אתם" - ר' יוסי בר חנינא פרש ואמר, שבגלות המרה ישאלו את ישראל 'מאין אתם' בורחים? על-כך ישיבו ישראל 'מחרן אנחנו' - מחרונו של הקב"ה אנו בורחים.

אם כך, ישאלו את ישראל: 'הידעתם את לבן?' הידעתם מי עתיד ללבן עונותיכם כשגלג? דהינו, האם יודעים אתם באיזו זכות תזכו להתנקות מעונותיכם ולזכות בגאולה? ויאמרו שלום והנה רחל בתו באה עם הצאן - דהינו, השלום בין ישראל לאביהם שבשמים יהיה בזכות רחל אמנו, ובזכותה יבוא גם הצאן (=עם ישראל) שנמצא בגלות, כפי שאומר ירמיה הנביא (ירמיה לא): 'קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה... כה אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי... יש תקוה לאחריתך נאם ה' ושבו בנים לגבולם".

וכל זאת - בזכות אהבת החינם של רחל לאחותה לאה, כאשר נתנה לה את הסימנים, כדי שלא תתביש לאה כאשר אביהן לבן החליף ביניהן.

כדי להבין את הכח הגדול של רחל אמנו לקרב את הגאולה העתידה, הבה נתבונן בדברי המדרש (תנחומא, "ויצא" ו'): "ויזכר אלהים את רחל... אין לה נאה מן רחל, ובשביל נזיה (=יופיה) בקש יעקב לישא אותה. והיה (יעקב) משלח סבלונות (=מתנות) ליתנם לרחל. ולבן גותנן (=את המתנות) ללאה. והיתה רחל שותקת.

אמר רבי שמעון בן גמליאל: כל ימי גדלתי בין החכמים, ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה. רחל תפשה (=השתמשה) בשתיקה, עמד זרעה בשתיקה (=הנחילה רחל את מידת השתיקה לזרעה). ראתה סבלונותיה (=מתנותיה) ביד אחותה, ושתיקה. בנימין (שהיה בן רחל)... האבן שלו מן האפוד (נקראת) 'ישפה'. (ומדוע נקראה כך? שכן), יודע (היה בנימין) במכירת יוסף, ו(היה) שותק. וזהו 'ישפה' - יש לו פה ושותק".

מעשה יתבאר היטב הכח הנפלא של רחל אמנו ("קול ברמה נשמע"). שכן, לרחל היה גם את כח השתיקה, כאשר היה צריך לשתוק, וגם את כח הדיבור, כאשר היה צריך לדבר. הנה, כאשר שולח לה יעקב סבלונות (=מתנות), ולבן אביה מעביר את המתנות ללאה אחותה, שתיקה רחל אמנו שתיקה מוחלטת, ולא ספרה דבר ליעקב.

אבל, כאשר הבינה רחל, שלאה אחותה עומדת להתביש (שהרי לבן אביה, ביום הנישואין, בקש להחליף בינה לבין לאה), השתמשה רחל בכח הדיבור, והתחבאה באותו לילה מתחת למטה של יעקב ולאה, וענתה ליעקב בקולה על כל השאלות ששאל את לאה אחותה, כדי שלא תתביש לאה. ועל-כך אומר המדרש: "רחל תפשה (=השתמשה) בשתיקה, עמד זרעה בשתיקה (=הנחילה רחל את מידת השתיקה לזרעה). ראתה סבלונותיה (=מתנותיה) ביד אחותה, ושתיקה". שכן, כח השתיקה שהיה לרחל, לא נבע מפני שאין לה, חלילה,

את כח הדיבור. אלא, שכאשר צריך לדבר היא מדברת במסירות-נפש, לענות בקולה ליעקב, במקום לאה. ולכן יש לשתיקה ערך עליון, ועל-כן אומר המדרש: "כל ימי גדלתי בין החכמים, ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה". ומעתה, יומתק על-פי זה להבין מה שמוסיף המדרש: "בנימין (שהיה בן רחל)...האבן שלו מן האפוד (נקראת) 'ישפה'. (ומדוע נקראה כך? שכן), יודע (היה בנימין) במכירת יוסף, ו(היה) שותק. וזהו 'ישפה' – יש לו פה ושותק".

וצריכים אנו להבין: שכן, מכיון שבנימין ידע על מכירת יוסף, ושותק ולא גלה ליעקב אביו על-כך, מדוע רמז ענין זה באבן החשן, הנקראת "ישפה" (=יש פה ושותק)? הלא היה ראוי למצוא אבן חשן שרומזת על השתיקה.. אלא, שלפי האמור נבין, שאם היתה אבן חשן שרומזת רק על השתיקה, היה אפשר לטעות ולחשוב, שבנימין שותק ולא מספר לאביו על מכירת יוסף מכיון שהוא שותקן מטבעו. ולכן, כדי להפריך זאת, בחר הקב"ה לשבט בנימין את האבן "ישפה", הרומזת ל-"יש פה". כלומר, יש לו פה לדבר, ובכל זאת הוא שותק ולא מספר לאביו יעקב על מכירת יוסף. שכן, את התכונה הזאת של השתיקה הוא ירש מרחל אמו, ששותקה ולא ספרה ליעקב שמכניסים את לאה במקומה.

ומעתה יאיר לנו להבין הכח הגדול שהיה לקולה של רחל אמנו. שכן, לאחר ששותקה שבע שנים, ולא ספרה ליעקב שכל המתנות שהוא שולח לה נמסרים ללאה אחותה, וגם שותקה ולא ספרה ליעקב שמרמים אותו ומכניסים את לאה במקומה, כדי שלא לביש את לאה אחותה – הנה, לרחל אמנו היה גם את הכח לדבר במסירות-נפש, ולענות בקולה ליעקב על הסימנים ששאל את לאה, כדי שלא תתביש אחותה.

על-כן, כאשר קול טהור כזה של רחל אמנו, בוכה על הבנים שהולכים לגולה, יש בכח הקול הזה לבקוע שערי שמים, כפי שאומר הכתוב: "קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה...". וכאשר שומע הקב"ה את הקול של רחל, שענתה ליעקב במסירות-נפש במקום לאה, הוא מיד נענה לתפילתה, ואומר: "כה אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי...יש תקנה לאחריתך נאם ה' ושבנו בנים לגבולם". ו"ירא יעקב מאד ויצר לו"

על הכתוב, "וירא יעקב מאד ויצר לו", מפרש רש"י: "וירא" שמה ירג. ויצר לו' אם יהרוג הוא את אחרים". בספר "פנינים יקרים" הוא כותב על-כך בדרך הרמז, על-פי מה שמצינו אצל משה רבנו, כאשר בקש להרוג את המצרי (שמות ב', יב): "ויפן כה וכה וירא כי אין איש ויף את המצרי ויטמנהו בחול". ופרש רש"י: "וירא כי אין איש" – שאין איש עתיד לצאת ממנו שיתגיר".

דהינו, משה רבנו הרג את אותו מצרי רק לאחר שראה, ששום גר אינו עתיד לצאת מזרעו של המצרי. והנה, מצינו שהגמרא (גטין נו') מספרת על גירון קיסר: "ערק, ואזל, ואיתגיר, ונפק מיניה רבי מאיר" (=שברח והתגיר, ויצא ממנו רבי מאיר). כלומר, התנא הקדוש רבי מאיר בעל הנס היה בן גרים, ומזרעו של עשו הרשע (שהרי הרומאים הם מזרע עשו). ומבואר בגמרא (הוריות יג' ב') "אסיקו לרבי מאיר אחרים". דהינו שקראו לרבי מאיר בתואר "אחרים". על-כן בכל מקום שמצינו בגמרא "אחרים אומרים" הפונה על רבי מאיר בעל הנס.

וזהו שרמז רש"י בדברי קודשו: "וירא" שמה ירג. ויצר לו' אם יהרוג הוא את אחרים". דהינו שהיה יעקב אבינו מפחד שמה יהרוג את עשו הרשע, ועל-ידי כך יגרום גם להריגתו של רבי מאיר בעל הנס, שנקרא "אחרים" שלא יוכל להילד בעולם.

"וישא (עשו) את עיניו וירא את הנשים ואת הילדים". מכל המשלחת הכבודה של בעלי החיים (שיעקב הכין דורון לעשו: עזים, רחלים, גמלים, פרות, פרים וכו'), צדו עיניו של עשו רק את הנשים. והילדים.

מסופר בגמרא (קידושין פא') על רבי מאיר, ש"היה מתלוצץ בעוברי עבירה". אם רק היו רוצים – חשב – בקלות יוכלו להימנע מעבירות עם נשים. השטן, מסתבר, רק מחכה להתגררות מסוג זה. מה עשה? התחפש השטן לדמות אשה יפה מאד, ועמד מעברו השני של הנהר שלידו עבר רבי מאיר. כשראה רבי מאיר את דמות האשה היפה, לא עמד ביצרו, ונסה לצלוח את הנהר בעזרת חבל, כדי להגיע לאותה אשה מושכת. אולם השטן עצר אותו בחצי הדרך, ואמר לו: לולא היו אומרים עליך בשמים "היזהרו ברבי מאיר ובתורתו" – הייתי הופך אותך עכשיו, לפחות משה פרוטה...

נא לשמור על קדושת הגיליון! שבת שלום לכל בית ישראל!

בס"ד העלון מוקדש לעילוי נשמת סבתי צביה מזרחי בת רבקה, נפטרה ט' כסלו ת.נ.צ.ב.ה

פרשת השבוע: וישלח

כניסת השבת: 16:08

יציאת השבת: 17:17 ר"ת 17:54

ערב שבת יב' כסלו תשע"ד (15.11.13)

הפטרה: "חזון עובדיה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"ויקם בלילה הוא ויקח את שתי נשיו... ואת אחד עשר ילדיו... ויקחם ויעברם את הנחל..." (לב', כג')

על הפתוב "ויעברם את הנחל" אומרים חז"ל: "נחל" – ראשי תיבות "נצר חסד לאלפים". וצריכים אנו להבין, מה הקשר בין "ויעברם את הנחל" לבין "נצר חסד לאלפים"?

נקדים לבאר את הפתוב בפרשת "ויצא": "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה", וכתב המקובל האלקי, בעל ה"מגלה עמוקות": "ויצא" – ראשי תיבות "וירא יעקב צורת אלף". וצריכים אנו להבין, מהו ענין צורת ה"אלף" שראה יעקב בלכתו לחרן?

נראה לבאר ענין זה על-פי יסוד גדול שגלה לנו הבעש"ט הקדוש זיע"א, מהפסוק בשירת הים (שמות טו', ט'): "אמר אויב ארדף אשיג אחקק..." שהנה, ראשי התיבות היוצאים מהפסוק הם חמש אלפיים (=5 פעמים האות א'). וזאת, כדי להורות לנו, שאפילו בהסתר הכי גדול צריכים להאמין באמונה שלימה, שהבורא יתברך שמו – אלופו של עולם (הנרמז באות א') – נמצא שם.

ענין זה נלמד מיציאת מצרים, כאשר רדפו פרעה וחילו אחרי בני ישראל. ולכאורה היה שם הסתר גדול מאד, כמו שכתוב: "ויראו מאד ויצעקו בני ישראל אל ה'". אבל באמת, גם ברדיפה הזאת הסתתר אלופו של עולם. וכידוע, בסופו של דבר, הושיע ה' את ישראל, והטביע את המצרים. ולכן בשירת הים הזכירו זאת ישראל, באומרים: "אמר אויב ארדף אשיג אחקק..." – ראשי התיבות של חמש אלפיים – כדי להורות שאלופו של עולם נמצא גם בהסתר הגדול ביותר.

וזהו שכתוב "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה". "ויצא" – ראשי תיבות "וירא יעקב צורת אלף". שכן, יעקב אבינו, ההולך לבית לבן הרשע, שמגדל רשעותם וטומאתם של לבן וחרביו, היה שם הסתר גדול מאד, ציר יעקב אבינו במחשבתו את האות אלף, כדי שיזכור תמיד את אלופו של עולם – ה' יתברך, המסתתר ונמצא בהסתר הכי גדול – וזאת, כדי שהוא (=יעקב) לא ימשך אחרי לבן הרשע ופמלייתו.

וצריכים אנו לדעת, שאם האדם יודע זאת, ויש לו אמונה שלימה ופשוטה, שאפילו בהסתר הכי גדול, בצרה הכי גדולה שיש לו – גם שם נמצא אלופו של עולם – ה' יתברך, על-ידי כך (=בזכות אותה האמונה) הוא יזכה להמתיק את הדין מעליו, ולהפוך אותו לחסד (=להפוך את הצרה לישועה).

ופפי לשונו הקדושה של הבעש"ט: "אם אדם ידע בידעה ו(ב)אמונה שלימה, שבכל ההסתרות... הקב"ה מסתתר שם, ואין זו הסתרה כלל... (ויהיה האדם) דבוק באמונה שלימה בבוראו – לא יארע לו שום רע, אלא (יקבל מה' יתברך) אהבה וחיבה".

מעתה, יאיר לנו להבין, איך הכין יעקב את עצמו ואת בני ביתו בעת צרה לקראת פגישתו עם עשו הרשע: "ויקם בלילה הוא ויקח את שתי נשיו... ואת אחד עשר ילדיו... ויקחם ויעברם את הנחל..."

שכן, יעקב אבינו העביר לבני ביתו את "את הנחל" את הייחוד הגדול של "נחל" – ראשי תיבות "נצר חסד לאלפים": שהקב"ה נוצר/שומר חסד לאלפים – לאותם אלה שזוכרים תמיד את אלופו של עולם, אפילו בזמן שהוא מסתתר בתוך הסתר הפנים הגדול ביותר, ועל-ידי כך הקב"ה מושיעם בעת צרתם. (ע"פ "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"ויצו (יעקב)... את כל ההלכים... לאמר כדבר הזה תדברון אל עשו... ואמרתם גם הנה עבדך יעקב אחרינו"

על הפתוב, "ויצו (יעקב)... את כל ההלכים... לאמר כדבר הזה תדברון אל עשו במצאכם אתו. ואמרתם גם הנה עבדך יעקב אחרינו כי אמר אכפרה פניו במנחה ההלכת לפני", שואל הרה"ק פינחס פרידמן, מה ראה יעקב אבינו לפתוח ככה את דבריו אל עשו בלשון "דיבור", שהיא לשון קשה ("כדבר הזה תדברון אל עשו"), ובסיום דבריו הוא משתמש ב"אמירה", שהיא לשון רכה ("ואמרתם גם הנה עבדך יעקב אחרינו").

נקדים להביא מה שכתב ה"מגלה עמוקות" (ואתחנן, אופן קצה), בשם האריז"ל, שמשנה רבנו הרג את המצרי בעזרת השם הקדוש "כהת", שהוא אותיות "תכה" – והוא השם השמיני מ-עב(=72) שמות הקדש. ושם זה יוצא מהפסוק בתהילים (קנ', ו'): "כל הנשמה תהלל יה".

ולכן, כאשר אמר משה לדתן ולאבירם (שמות ב', יג'): "למה תכה רעך" – והזכיר שם את השם "תכה", שבעזרתו הרג את המצרי, ענה לו הרשע: "הלהרגני אתה אמר, כאשר הרגת את המצרי?" – כלומר, האם גם אותי אתה רוצה להרוג בשם "תכה", כמו שהרגת את המצרי?

ופפי דבריו הקדושים של ה"מגלה עמוקות" (אופן קצה): "מבואר בספר הפנונת, שמשנה הרג את המצרי בשם השמיני של עב' שמות, והוא מבואר בפסוק: 'ויאמר לרשע למה תכה רעך' – במלת 'תכה' נרמז שם זה, שיוצא מהפסוק: 'כל הנשמה תהלל יה' – ראשי תיבות 'כהת'".

ומקור הדבר ב"פרי עץ החיים", לרבי תיים ויטל זצ"ל, הכותב בשם רבו הקדוש האריז"ל (שער קריאת התורה פה): "כי לא עזבת דורשיה ה" – סופי תיבות 'תכה', והוא השם אשר הרג משה בו את המצרי (כמו שכתוב: 'ויאמר לרשע) למה תכה רעך... וכל המכון בו(=בשם "תכה") ניצול מאדם רע כל היום".

והנה, בעגן זה מצינו חידוש נוסף של ה"מגלה עמוקות" (פרשת שמות), על הפסוק: "ויאמר לרשע למה תכה רעך". כי השם "תכה" הוא נוטריקון של 'ת' כוחות הטומאה, כדי לרמז ששם זה מבטל בקדושתו את ת'(=400) כוחות הטומאה של עשו, ההולך לקראת יעקב 'וארבע מאות איש עמו'".

והנה, ידוע מה שפרש רש"י (לב, ט'), שיעקב "התקין עצמו לשלשה דברים: לדורון, לתפילה ולמלחמה". ומעתה יש לומר, כי זהו מה שאמר יעקב לעשו: "כדבר הזה תדברון אל עשו" (שהיא לשון קשה), רמז לעשו בתיבות "כדבר הזה תדברון" – ראשי תיבות "תכה" – כדי לומר לו: אם אתה בא להילחם פנגדי עם ארבע מאות איש אתך, כי אז אלחם פנגדך בשם "תכה", שמכניע את 'ת' כוחות הטומאה שלך. אולם, אם אתה רוצה ללכת עמי בשלום, כי אז אני מוכן להתפייס עמך במתנות שהבאתי לך, וזהו "ואמרתם גם הנה עבדך יעקב": "ואמרתם" זו אמירה רכה, גם הנה עבדך יעקב אחרינו כי אמר אכפרה פניו במנחה ההלכת לפני".

ויש לומר, כי זהו מה שמביא רש"י (לג', ח') בשם המדרש (ב"ר עח, יא), כי המלאכים ששלח יעקב הכו את עשו וארבע מאות האיש אשר עמו, ולא הפסיקו להכותם, עד שאמרו אנשי עשו למלאכים, שעשו אחיו של יעקב הוא. וכפי דבריו של רש"י: "...כתות של מלאכים פגע(=פגש) (עשו), שהיו דוחפין אותו ואת אנשיו, ואומרים להם: של מי אתם? והם אומרים להם: של עשו (אנחנו). והן(=המלאכים) אומרים: הכו הכו! ואלו אומרים: הניחו! (הרי עשו), בנו של יצחק הוא. ולא היו (המלאכים) משגיחים עליו(=על עשו)... עד שאמרו (למלאכים) אחיו של יעקב הוא...".

ולכן, לפי האמור יש לומר, שהמלאכים הכו את אותם ארבע מאות איש של עשו בשם "תכה", שהוא לשון הכאה, ועל-ידי כך הכניעו את ת'(=400) כוחות הטומאה, שהם ארבע מאות האיש של עשו. והנה, כאשר ראה עשו את כוחו הגדול של יעקב, השלים עמו בעל כורחו לקבל את מתנותיו, ולהתפייס עמו. (על-פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"וילן שם בלילה ההוא... (הסיפור לכבוד יום ההילולא של הרה"ק רבי ברוך ממז'בוז' זיע"א, שחל ב-יח' בכסלו)

פעם אחת היה הרה"ק ר' ברוך ממז'בוז' זיע"א שוכב על מיטתו וישן בחדרו של הרב הקדוש ר' פינחס מקוריץ. לפתע אמר ר' פינחס מקוריץ לאנשי ביתו: בואו והתיצבו סביב מיטתו של הרה"ק ר' ברוך ממז'בוז', ואראה לכם דבר פלא.

כלם עמדו סביב המיטה, והרה"ק ר' פינחס נגש אל המזוזה, וכסה אותה בידו. מיד התחיל הרה"ק ר' ברוך להתנועע על מיטתו, כמקיץ משנתו. מיד הסיר ר' פינחס את ידו מעל המזוזה, ושוב ישן רבי ברוך במנוחה. וכך עשה רבי פינחס כמה וכמה פעמים, ובכל פעם שכסה את המזוזה בידו, התחיל רבי ברוך ממז'בוז' להתנועע, וכמעט הקיץ משנתו. פנה ר' פינחס לאנשי ביתו, ואמר להם: ראו עד היכן מגיעה קדושתו של רבי ברוך – אף כשהוא ישן שנת ישרים, אינו מסיח את דעתו אף רגע מדבקות בה' יתברך.

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!